

Специјални прилог

АРСЕНАЛ 30

PARTNER 2009

МЕЂУНАРОДНИ САЈАМ НАОРУЖАЊА И ВОЈНЕ ОПРЕМЕ

PARTNER 2009
Saјam naoružanja

2 – 5. JUN 2009.

ПАРТНЕР 2009

Четврти међународни сајам наоружања и војне опреме *Партнер 2009*, у организацији Београдског сајма и *Југоимпорта – СДПР*, а под покровитељством Министарства одбране Републике Србије, одржава се од 2. до 5. јуна 2009. године на Београдском сајму. Као на претходним манифестацијама, и на овој биће представљене технолошке и производне могућности одбрамбене индустрије Србије, савремена научна достигнућа и технолошка решења и понуде страних произвођача наоружања и војне опреме. Сем тога, биће омогућено уговарање купопродаје наоружања и војне опреме, успостављање индустријске и пословне кооперације, те размена научних, стручних и пословних информација.

Излагачки програм Сајма обухвата пешадијско и артиљеријско наоружање, борбена и неборбена возила, оклопна возила и тенкове, средства електронског извиђања и осматрања, оптоелектронике, телекомуникација и радио веза, С4И системе, затим радарско-рачунарска, инжињеријска и средства за противоклопну борбу, заштитна и интендантска средства, војну логистику, опрему и наоружање за возила, ваздухоплове и пловила, диверзантску опрему и опрему за противтерористичка дејства, те муницију и мине.

Учествује више од 70 излагача. *Југоимпорт – СДПР* наступиће као интегратор водећих српских фабрика одбрамбене индустрије, а шест државних предузећа из те групације посебно ће представити властити производни асортиман. Своје могућности приказују и институти, техничко-ремонтни заводи, образовне, здравствене и остале институције система одбране, затим домаћи произвођачи НВО, трговинске фирме из области наоружања, те значајни инострани партнери.

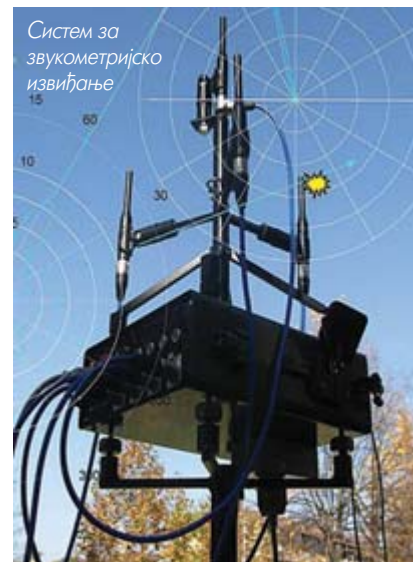
Поред изложбеног, Сајам укључује и пратећи стручни програм у организацији Министарства одбране Републике Србије и *Југоимпорта – СДПР*, те комерцијалне презентације учесника.

ВОЈНОТЕХНИЧКИ ИНСТИТУТ

Војнотехнички институт (ВТИ) прва је и највећа војна научноистраживачка установа у Србији која се бави истраживањем, развојем нових и модернизацијом постојећих средстава наоружања и војне опреме (НВО). Научноистраживачка делатност обухвата велики број развојних истраживања, која се реализују у више од 28 лабораторија, од којих су неке јединствене у земљи, а неке превазилазе националне потребе и имају међународни значај. У Војнотехничком институту развијено је око 75 одсто средстава НВО, којима је тренутно опремљена Војска Србије, и око 90 одсто производа наше одбрамбене индустрије.

На *Партнеру 2009* биће изложен прототип авиона *ласта-95* (након завршених летних и развојних испитивања). Посебно ће бити представљени подсистеми те летелице као што су систем подбрана за зауставља-

Систем за звукометријско извиђање

Авион „ласта-95“

ње ауторотације, систем за сечење кабинског стакла, ојачано крило наоружане верзије авиона и уређај за мерење отклона командних површина.

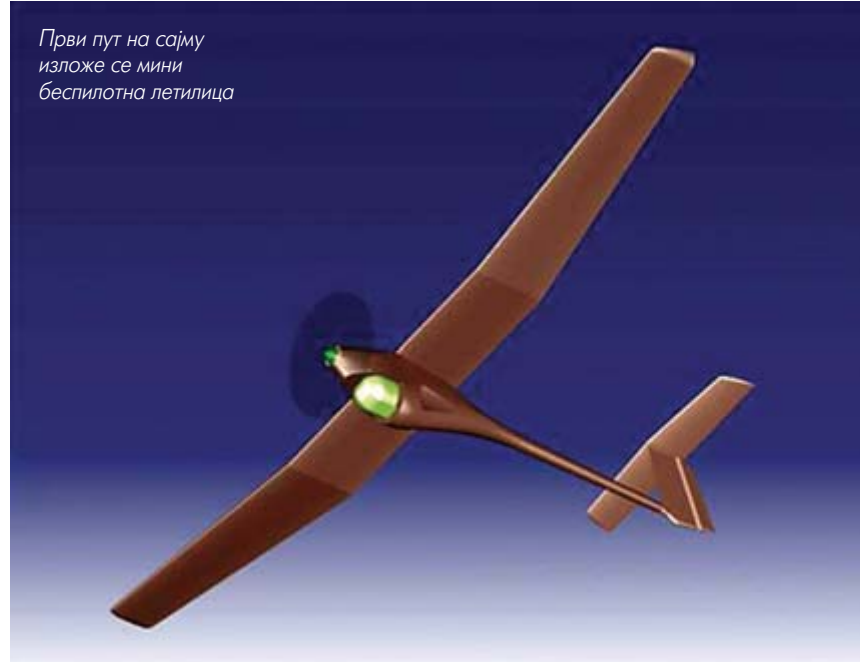
О томе како су протекла прва летна испитивања тог авиона говориће дипломирани инжењер Војислав Девић, а биће приказан и промотивни филм.

Први пут на сајму изложе се и мини беспилотна летилица (тактичке намене) и то змај летилице са уграђеном пратећом опремом и могућношћу демонстрације њеног рада, и змај летилице растављен на саставне целине.

Новина је и самоходна хаубица 122 мм СОРА, која је модернизована варијанта хаубице 122 мм Д-30, уграђене на модификовану основу теренског возила ФАП 2026 (6x6). Биће приказан функционални модел.

У ВТИ је развијен и снајперски метак 12,7 мм. На сајму ће бити представљени узорци из прототипске партије те муниције (која се тренутно налази у фази завршних испитивања у Техничком опитном центру).

Атрактивни експонати су маљутка са новим бојним главама, пробни комад ракете ваздух–земља гром-Б са ТВ главом за самонавођење и ласерски вођена бомба ЛВБ

Први пут на сајму изложе се мини беспилотна летилица

Снајперски метак 12,7 мм

„Маљутка“ са новим бојним главама

-250Ф класе 250 кг са фугасним дејством на циљу, која се самонаводи на ласером озрачен циљ.

Новина је и функционални модел система за звукометријско извиђање, намењен за лоцирање и идентификацију различитих оруђа, оружја и ваздухопловних платформи.

Прототип комплета стрелишне опреме са радио управљањем – КОРС, који ће бити изложен на сајму, намењен је за опремање

Ракета ваздух–земља „гром-Б“ са ТВ главом за самонавођење

стрелишта и других објеката на којима се спроводи обука у гађању из стрелачког наоружања.

На штанду ВТИ налазиће се и универзални модем који служи за пренос рачунарских података ВОЈ. Користи за рад из зграда, склоништа или кабина на возилу.

Функционални модел возила аутоцистерне за деконтаминацију АЦД-М78 са уграђеним уређајем за деконтаминацију SANIJET С.921 такође ће бити промовисан на овогодишњем *Партнеру*. Реализован је по идејном решењу Војнотехничког института, уградњом уређаја за деконтаминацију SANIJET С.921 на аутоцистерну АЦД-М78, на возилу ТАМ 150 Т11.

Уређај за деконтаминацију SANIJET С.921 усвојен је у наоружање Војске Србије и иде у ред модернијих средстава за деконтаминацију која се налазе у наоружању армија земаља у окружењу. ■

ЈУГОИМПОРТ – СДПР

У години у којој обележавају шест деценија пословања, у Југоимпорту – СДПР са поносом истичу да је у току реализација другог по вредности појединачног робног уговора у историји предузећа, који им обезбеђује да остваре најбољи пословни резултат у последњих 18 година, од распада СФРЈ. Захваљујући успешној реализацији своје маркетиншко-развојне стратегије и интензивној сарадњи са основним стратешким партнерима – српском одбрамбеном индустријом и установама и институцијама Министарства одбране Републике Србије, предузеће је управо ове године достигло лидерску позицију на листи највећих српских извозника у прва три месеца 2009. године.

Данас је Југоимпорт – СДПР јавно предузеће у државном власништву Републике Србије, које послује у сагласности са своје три основне мисије: интегратора наступа српског одбрамбено-индустријског комплекса на светском тржишту наоружања и војне опреме; развоја и производње сложених борбених система у улози систем интегратора, и мисије увозника сложених борбених система за потребе Министарства одбране Републике Србије.

На међународној изложби *Партнер 2009.* наступају, пре свега, у сагласности са своје прве две наведене основне пословне мисије.

Партнер се од 2005. одржава сваке друге године и у овом тренутку има изражен

национални карактер, са тенденцијом да постане и регионална манифестација, пре свега на бази покривања земаља региона бивше Југославије, односно западног Балкана, будући да на територији тих земаља још није установљена ниједна друга национална изложба НВО.

Национални карактер изложбе истичу два основна показатеља – интегрисана понуда произвођача НВО српске одбрамбене индустрије и наглашено присуство иностраних компанија које имају првенствени циљ да одабрани део своје понуде, на основу резултата истраживања српског тржишта, наменски усмере, пре свега, према потенцијалним корисницима из састава Војске Србије и МУП-а Републике Србије и јединицама МУП-а.

Југоимпорт – СДПР наступа, сагласно уобичајеној пракси са до сада реализованих изложби, као интегратор наступа одбрамбене индустрије Републике Србије, с тим што сваки од њихових суизлагача има статус учесника на изложби.

Осим шест предузећа са већинским државним капиталом (*Застава – Оружје, Крушик, Слобода, Милан Благојевић Лучани, Прва искра и Први партизан*), на штанду Југоимпорта – СДПР присутни су и представници предузећа чији су поједини капацитети (технолошке целине) или организационе целине у технолошком и/или организационом смислу оријентисани према производњи средстава НВО, средстава двоструке намене (воздухоплови, возила), односно компонента, система и подсистема намењених уградњи у производе одбрамбене индустрије. То су *Прва петолетка, УТ-ВА, Телеоптик-Жирскопи, ЕИ-Опек, Sandra corporis, Гепард, ЕДЕПРО, Електронски факултет Ниш, Сензор Инфиз, ИРИТЕЛ, БЕЛОП, ИНСА а. д., Застава-Камиони, Ва-троспрем.*

Са друге стране Министарство одбране РС, као покровитељ изложбе, на свом сајамском простору интерише наступ установа и ремонтних завода Војске Србије, а то су пре свега ВТИ, ТОЦ, технички ремонтни заводи Крагујевац и Чачак и ВТРЗ *Мома Станојловић* из Батајнице, те неколико предузећа непосредно укључених у реализацију неких развојних пројекта. Такав концепт поделе припадности између Југоимпорта – СДПР и Министарства одбране установљен је од почетка одржавања *Партнера* и у су-

штини се нешто разликује од концепта наступа Југоимпорта на страним изложбама. Тамо Југоимпорт – СДПР наступа не само као интегратор одбрамбене индустрије Србије већ и као заступник тих института и ремонтних завода.

Наведени „дуализам“ биће на *Партнеру 2009.* превазиђен физичким распоредом – конфигурацијом, обликом и оријентацијом сајамског амбијента и експоната на сајамском простору МО и Југоимпорта – СДПР. То је посебно значајно кад се има у виду континуитет у процесима развоја и производње система НВО, те њиховог ремонта, модернизације и модификације, тако да би сва средства из производних и развојних програма српске одбрамбене индустрије условно требало сврстати у једну организациону целину – одбрамбени индустријски комплекс Републике Србије.

На до сада одржаним изложбама *Партнер* забележено је релативно ограничено присуство водећих произвођача сложених и високософистицираних система НВО из високоразвијених земаља, са изузетком веома запаженог наступа италијанске групе *FINMECANICA* на изложби *Партнер 2005,* те релативно скромнијег наступа француског гиганта *THALES.*

На овогодишњем сајму НВО учествује нешто већи број значајних светских произво-

ђача НВО, укључујући израелски *ELBIT,* који следи за доајена у електроници и информационом технологијама у одбрани, *ECI Telectom,* француски гигант *THALES,* пољска група *оција одбрамбене индустрије BUMAR,* и друге.

Изостанак светских гиганата у развоју и производњи НВО, чије је учешће на већим међународним изложбама НВО веома запажено, једноставно се може објаснити још релативно ниским планираним улагањима ВС у набавку високософистицираних подсистема и средстава НВО, а и сложених система наоружања из иностранства. Последњих година учињени су помаци на том плану, те се полако одвајају значајнија материјална средства, што ће знатно допринети већем одзиву светских произвођача НВО.

Ту се може још једном нагласити и улога Југоимпорта – СДПР као систем-интегратора, која подразумева и интеграцију неких виталних високософистицираних подсистема произведених у халама водећих светских произвођача у сложене системе НВО из пројекта развоја и производње предузећа, у којој је остварена сарадња са водећим светским произвођачима, али и трећа наведена мисија предузећа – увозника сложених борбених система за потребе Министарства одбране Републике Србије. У обе ове пословне мисије Југоимпорта – СДПР

Присуство на свешским изложбама наоружања

Југоимпорт – СДПР је установио стратегију присуства на две глобалне изложбе – *EUROSATORY* (Париз) и *DSEI* (Лондон). Такође, излаже и на регионално-глобалној изложби *IDEX* (Абу Даби – УАЕ), затим на регионалним изложбама *DSA* (Малезија), *DEFEXPO* (Индија), *LAAD* (Бразил), *SOFEX* (Јордан), а повремено присуствује на изложбама *DEFENCE ASIA* (Тајланд) и *ASIAN AEROSPACE AND DEFENCE* (Сингапур). Од ове године излаже први пут на изложби *SITDEF* која се одржава у Перуу.

Пројекти развоја и производње

Југоимпорт – СДПР приказује на изложби *Партнер 2009* најзначајније и актуелне пројекте развоја и производње НВО: оклопно борбено возило *лазар*, самоходну топ-хаубицу *нора-Б/52* 155 мм, модернизовану хаубицу 105 мм *М-56/33* и *М2А1*, вишенаменски ракетни систем великог домета *АЛАС*, командно-информациони систем за *ОМЈ*, артиљерију и пешадију – *БМС*, универзалну оптоелектронску мултисензорску станицу (*ТОМС*), оружну станицу са митраљезом 12,7 мм, подвесни контејнер са митраљезом 12,7 мм за хеликоптер *Ми-8/17*, авион *ласта-95*, подвесни контејнер са топом 20 мм за хеликоптер *Ми-8/17*, извиђачко-борбено возило *курјак*, са подижућом оптоелектронском платформом и оружном станицом са митраљезом 12,7 мм, тешки митраљез са интегрисаним оптоелектронским СУВ-ом, са балистичким рачунаром уграђеним на вратима хеликоптера, топ 20 мм са интегрисаним оптоелектронским СУВ-ом са балистичким рачунаром, намењен уградњи на хеликоптере, пловне објекте и возила, артиљеријски СУВ, ручне бацаче граната *РБГ07* и *БГЈ 40*, самоходни хибридни ПВО систем (артиљеријско-ракетни), ласерски мерач даљине.

Биће приказан и *Пројекат војника за 21. век*, који обухвата развој униформе, балистичког борбеног прслука, шлема, подсистема наоружања на бази пушака *М77 АВХ*, калибра 7,62 мм *Нато* и *М21* калибра 5,56 x 45 мм, и нишанско-рачунарско-комуникациони подсистем, који обухвата дневни нишан са ТВ камером, ноћни нишан, рефлексни нишан, ласерски даљиномер, показивач – монитор на шлему, рачунар са софтвером пешадијског *КИС-а*, комуникационе сетове...

остварени су до сада значајни помаци ка интензивирању сарадње са водећим светским произвођачима.

У *Југоимпорту* очекују да ће упоредо са развојем таквих облика сарадње изложба *Партнер* прерасти у истински значајну регионалну смотру наоружања и војне опреме на простору западног Балкана.

Југоимпорт – СДПР ће на овогодишњој изложби, као и до сада, имати добру прилику за високоинтегрисану, квалитетну и детаљну презентацију наших укупних технолошких потенцијала у области одбрамбених технологија, свим потенцијалним инопартнерима, укључујући наравно и званичне делегације оружаних снага, те шири круг комерцијалних посетилаца, међу којима је увек присутан и значајан број дугогодишњих партнера *Југоимпорта – СДПР*.

Југоимпорт – СДПР наступа на штанду површине од 500 до 650 квадратних метара унутрашњег простора, док је знатно већи простор на отвореном резервисан за приказ средстава крупне технике, а то је знатно већи изложбени простор у односу на онај на изложбама НВО у иностранству.

Српска одбрамбена индустрија, као основни стратешки партнер *Југоимпорта – СДПР*, преставиће, у виду појединачних заокружених изложбених целина, са сопственим визуелним идентитетом за сваког излагача посебно, своје најновије производе из развојних и производних програма, укључујући и графичке и мултимедијалне презентације.

Увек треба имати у виду и значајну улогу такве изложбе за будућност српске одбрамбене индустрије, те система одбране у целини, у смислу едукације и популаризације одбрамбених технологија међу младима, посебно школском и студентском популацијом, те у широј јавности. Управо је та шири јавност, по искуству са до сада одржаних изложби, показала велико занимање и ентузијазам за производе српске одбрамбене индустрије.

Када се говори о потенцијалном проширењу садржаја *Партнера*, може се поменути расположива полигонска инфраструктура у окружењу. То су пре свега објекти Техничког опитног центра у *Кумодражу* и *Никинцима*, те стрелиште у *Бубањ Поток*, простор који представља солидну основу за изградњу савремених наменских капацитета за извођење квалитетних функционалних демонстрација, пре свега покретљивости борбених и неборбених возила и демонстрацију бојних гађања разних система наоружања, почевши од пешадијског наоружања, противоклопних ракетних система, до система артиљерије. Увођењем тих демонстрација у програм манифестације знатно би се повећао квалитет и садржај комплетне изложбе. ■

ТЕХНИЧКИ РЕМОНТИ ЗАВОД ЧАЧАК

Више од 82 године ТРЗ Чачак успешно сарађује са Војском на пословима ремонта, модернизације, модификације и одржавања средстава КоВ, техничке помоћи и обуке кадра.

Основна делатност те установе јесте одржавање средстава борбене технике и специјалних средстава КоВ, укључујући и одговарајуће припадајуће системе, агрегате и уређаје. Завод производи и резервне делове, специјалне алате, прибор и специјалне надградње возила. Сем тога, пружа услуге машинске и термичке обраде, регенерације делова, оправке и верификацију мерних средстава, а и техничког прегледа радио и радио-релејних станица и одржавање антенских система. Такође, у тој установи обављају се и послови инжењеринга на пројектовању и опремању објеката за одржавање средстава КоВ-а. У ТРЗ-у се изводи конверзија и модификација средстава Копнене војске.

Од септембра 2007. имају сертификован систем менаџмента квалитетом према стандардима СРПС ИСО 9001:2001 и СНО 9000/05.

Из њиховог производног програма издвајамо израду резервних делова за ремонт борбених и неборбених возила, ашовчић као личну опрему војника, ловачки карабин са војничким нишаном, дигитални ендоскоп, уређај за ректификацију наоружања и друго. ■

ТЕХНИЧКИ РЕМОНТНИ ЗАВОД КРАГУЈЕВАЦ

Под овим називом Технички ремонтни завод Крагујевац постоји од 1950. године, иако су му корени дубљи. То је специјализована, савремено опремљена војна установа

са високо развијеном технологијом ремонта и производње муниције, муницијских елемената и других убојних средстава, која има потпуно заокружен систем одржавања убојних средстава – од испитивања и праћења стања до генералног ремонта, почевши од муниције за лично наоружање, преко артиљеријске муниције, свих кали-

бара, и мина свих врста, до невођених ракета за вишецевне лансере.

Контролним испитивањем и испитивањем хемијске стабилности барута, у Заводу се надзира квалитет ускладиштених убојних средстава и на основу добијених резултата предлаже и реализује сва три нивоа њиховог одржавања.

Крагујевачки ремонтни израђују и ремонтнују дрвну амбалажу за убојна сред-

ства и санирају места масовних експлозија – рашчишћавају и уништавају опасна убојна средства.

У Заводу се израђују алати и уређаји за одржавање убојних средстава, комплетних технолошких линија, обавља пренос технологија и пружа стручну помоћ и надзор. Уједно, пружају услуге превоза и складиштења убојних средстава. У тој установи пројектовани су и израђени покретна муницијска радионица за одржавање класичне муниције ПМР М85 и инжењеријски комплет за минирање и разминирање КМР-3, а у сарадњи са ВТИ израђена је јединица генератора гаса 155 мм ХЕ ЕРФБ-ББ.

Стандард квалитета ЈУС ИСО 9001:2001 и СНО 9010:2005 уведен је 2005. године и сертификован систем менаџмента квалитетом (QMS). ■

ВАЗДУХОПЛОВНИ ЗАВОД МОМА СТАНОЈЛОВИЋ

Традиција овог ремонтног завода је дуга и повезана је са оснивањем аеропланске радионице на Крфу 1916. године. Спектар делатности којом се данас бави широк је и обухвата ремонт, производњу и услуге.

Ваздухопловни завод *Мома Станојловић* ремонтнује надзвучне летелице – МиГ-21 и МиГ 29, млазне авионе – *супергалеб*, *галеб* и *ораво*, транспортне авионе (Ан-26, Ан-2), клипни авион *утва-75*, лаке хеликоптере – *газела* и Ми-2, транспортни хеликоптер Ми-8. Завод је оспособљен и за све врсте ремонта клипних, турбо-елисних и турбо-вратилних погонских група ОТО и дизел мотора. Мотори и редуктори за све типове авиона и хеликоптера испитују се, након оправке, на испитним станицама, где се добијени резултати најпре верификују и након тога уграђују на ваздухоплове. Као мотори, тако се и сви агрегати и склопови ваздухоплова проверавају, ремонтнују и испитују. Овај деликатан посао обавља се у специјализованим одељењима уз помоћ високо стручног кадра и помоћу савремених уређаја, од којих је велики број производ стручњака Завода.

Поред ремонта ваздухоплова, хеликоптера, мотора и противваздухопловних средстава, Завод ремонтнује и сва остала ваздухопловнотехничка и техничка материјална средства за ваздухопловство и противваздушну одбрану, као што су средства за опслуживање ваздухоплова, противпожарна средства, цистерне за гориво, транспортери, електроцентралне и електроагрегати, електропокретачи, средства ракетне технике, земаљска навигациона средства...

Ремонт ваздухоплова подржан је софистицираним компјутерским програмима, помоћу којих стручњаци Завода, у конструкторским и технолошким бироима врло брзо и прецизно конструишу потребне делове.

У области производње, као подршке ремонту, израђују гумено-техничку робу од гуме или комбинације материјала гума-метал, а у оквиру машинске обраде израђују резервне делове од метала и других материјала. Завод има могућност да производи делове и склопове од композитног материјала, али и да израђује алате за обликовање делова од акрилног стакла и поликарбоната.

Осим за потребе ВС, Мома ради и за цивилни сектор у земљи и свету. У тој установи изводи се специјалистичка обука и дообука кадра у ваздухопловно-техничка занимања, врши трансфер технологије у области ваздухопловне индустрије и друго. ■

КОМПАНИЈА ОРАО

Компанија Орао са седиштем у Бијељини, Република Српска (БиХ), јесте производно-услугна установа која постоји од 1944. године. Раде за војно и цивилно ваздухопловство. Обављају ремонт и испитивање турбомлазних мотора, производњу, монтажу и тестирање турбомлазних мотора и других склопова и делова у области ваздухопловства и машинске индустрије. Дизајнирају и производе опрему за тестирање, те специјалне алате.

У оквиру компаније ради и Метролошка лабораторија, овлашћена од надлежних институција за метрологију електричних и неелектричних величина.

У Орлу се успешно ремонтују следећи турбо-млазни мотори: дозвучни *випер* (22-6, 531, 632-41, 632-46, 633-41), надзвучни (ММ) 95 (R13-300), R25-300, 88-2c(RD33), гасне турбине типа ALLISON 501-КА, 501-КВ, PROTEUS 15M/529.

Поред ремонта турбо-млазних мотора, баве се пројектовањем и опремањем ремонтних капацитета и израдом know-how документације. ■

ТЕХНИЧКИ
ОПИТНИ
ЦЕНТАР

Технички опитни центар је савремена војна научноистраживачка установа Генералштаба Војске Србије надлежна за испитивање и оцењивање квалитета средстава наоружања и војне опреме и метролошког обезбеђења система одбране.

За потребе испитивања и еталонирања Центар је развио 25 лабораторија и један полигон – Никинци, а поседује и одговарајући високостручни кадар.

Концепција овогодишњег наступа Техничког опитног центра на сајму наоружања и војне опреме *Партнер 2009* заснива се на промовисању кадровских потенцијала, опреме и метода испитивања приказаних путем изабраног филмског, видео и презентационог материјала.

У оквиру стручног пратећег програма припремљене су одређене теме које ће излагати на сајму. О методологији испитивања савремених телекомуникационих средстава говориће аутори капетани Мића Павловић и Душко Пијевчевић, и војни службеник Милица Ђоковић. Сектор метрологије, као акредитоване метролошке лабораторије према SRPS ISO/IEC 17025, представиће мајор Предраг Ракоњац и капетан Ивица Милоновић.

О савременим материјалима који се користе у производњи средстава за заштиту тела присутнима ће говорити мајор др Радован Каркалић и капетан Предраг Стојиљковић. О развоју метода и апликационог софтвера у домену испитивања система управљања ватром излагање су припремили аутори мајор Слободан Матић, војни службеници Зоран Ердџанин и Дејан Фируловић, а о испитивању ракетног наоружања говориће Љубомир Матић и Светлана Радиновић-Паштракуљић.

Од низа метода испитивања које су стручњаци Техничког опитног центра установили, изабран је модел ради презентације мерења обртног момента, то јест снаге на вратилу бесконтактним путем. Компетентност Техничког опитног центра, поред осталог, потврђена је стеченим сертификатима о акредитацији код Акредитационог тела Србије и добијеним овлашћењима код надлежних институција Републике Србије. Технички опитни центар ће на Сајму приказати целокупни обим из важећих акредитација и овлашћења.

ПРВА ИСКРА – НАМЕНСКА ПРОИЗВОДЊА А. Д.

Компанија *Прва искра – Наменска производња а. д.* – Барич, основана је 1939. године под окриљем фабрике ВИСТАД из Ваљева, која се бавила производњом наоружања и муниције (на чијим основама је подигнут данашњи ваљевски *Крушик*), када је отворен погон за производњу експлозива. Налази се надомак Београда и представља једино предузеће домаће одбрамбене индустрије које се бави развојем, производњом, регенерацијом и маркетингом, војних и индустријских (комерцијалних) експлозива. Њихови производи намењени су гранама привреде које користе експлозиве као што су рударство, индустрија нафте и гаса, индустрија за прераду метала, путна индустрија, те произвођачима минско-експлозивних средстава и привредних експлозива.

У овој компанији је седамдесетих година прошлог века започет интензиван „трансфер знања“, који је обухватао обуку страног кадра различитог профила (почевши од технолога ангажованих на развоју и лабораторијској контроли, преко погонских инжењера, све до извршилаца који непосредно учествују у производњи експлозива) и испоруку оригиналних технологија за производњу експлозива (првенствено ТНТ), што је и данас актуелно.

Проширујући свој асортиман производа и услуга Компанија *Прва искра – Наменска*

производња а. д. започела је, у сарадњи са ТРЗ Крагујевац, а под покровитељством агенције NAMSA (која је саставни део НАТО), реализацију пројекта уништавања заосталих противпешадијских и противтенковских мина, при чему се експлозив добијен том приликом даље користи првенствено у цивилне сврхе. Процесу делаборације, односно „демилитаризације“ муниције, поред наведених мина, подложни су и артиљеријски пројектили различитих калибара, минобацачке мине, а и авионске бомбе. ■

ЗАСТАВА – ОРУЖЈЕ

Застава – Оружје, наша најстарија фабрика оружја која постоји од 1853. године. У свом производном програму има комплетан асортиман ловачког, спортског и оружја за личну одбрану, чиме се може похвалити ретко која фабрика у свету. Са њених производних линија излазе и оружја и оруђа намењена потребама редовног састава Војске Србије и специјалних јединица МУП. Захваљујући традицији и доказаном квалитету, крапујвачко оружје присутно је на свим континентима света.

У сарадњи са Војнотехничким институтом или самостално, стручњаци те фабрике освојили су конструкцију полуаутоматске пушке и фамилију аутоматског оружја *Застава* (ФАЗ), неколи-

ко генерација снајперских пушака (М69, М76, М91, М93) и конструкцију далекометне 12,7 мм АМР пушке. Освојена је и производња нове генерације домаћих аутомата (М92), аутоматског бацача граната М93, а већ посебно је популарна пушка у калибру НАТОа М-21.

Међу најуспешније *Заставине* производе свакако се убраја борбени пиштољ велике ватрене моћи ЦЗ 99, чија је серијска производња почела 1991. године.

Застава у потпуности подмирује потребе Војске и истовремено има успешан пласман у иностранству. После 2000. године, кад су Србији укинуте санкције на извоз наоружања и војне опреме, ловачког и спортског оружја, фабрика је присутна на свим највећим сајамским манифестацијама у свету. У Америци је то сајам у Лас Вегасу – *Shot Show*, а у Европи нирнбершки сајам IWA, који се одржава у марту.

На сајмовима излажу заједно с фирмом *Први партизан* из Ужица, која производи ловачку муницију, тако да заједно представљају комплетан програм, оружје и муницију.

Од 2006. ступио је на снагу Меморандум о разумевању који је *Застава* потписала са најстаријим америчким произвођачем ловачких карабина и сачмарица. Нађен је заједнички интерес за пласман *Заставиних* ловачких карабина с *маузер* системом, тако да се од тада на свим моделима карабина и малокалибарских крапујвачких пушака, које се продају преко *Ремингтона*, утискује њихова робна марка – *Remington, made in Zastava Serbia*.

Непрекидно улагање у нови, млади кадар, искуство стицано око два века, савремена технологија и строга контрола, која је компатибилна са ИСО 9001 стандардом, те потпуна самосталност (око 95 одсто) у производњи, гарант су непрекидног будућег развоја ове фабрике. ■

КОМПАНИЈА
СЛОБОДА

Компанија *Слобода* из Чачка, од оснивања 1948. године послује као државно, односно војно предузеће.

У протеклих шест деценија постала је једна од највећих компанија металског комплекса у овом делу Европе. Поседује модерну производну опрему, квалитетне стручњаке у свим фазама производње, од планирања до пројектовања, лабораторије и центри за испитивање и тестирање изузетно су опремљени, а технолошки и пословно повезана је са водећим светским фирмама које се баве истом делатношћу.

Од некадашње једноставне производње реализоване на старим струговима, данас стручњаци из *Слободе*, захваљујући знању и искуству већ доказаном на тржиштима, пружају услуге из области инжењеринг послова, од набавке и инсталирања производне опреме, преко израде конструкционе и технолошке документације по захтевима купаца, до трансфера технологије по систему „кључ у руке“.

Асортиман производа Компаније броји око 150 артикала и има најшири војни производни програм. Само је у протеклих десет година фабрици забележен највећи развој у историји – освојено је 85 нових производа.

Производни програм чине ПА муниција калибра од 20 до 57 мм, авионска муниција калибра од 23 до 30 мм, тромблон-

ске мине свих типова, ручни бацач ракета калибра 64, 90 и 120 мм, муниција за аутоматске бацаче граната 30 и 40 мм, артиљеријска муниција од 76 до 155 мм, упалачи свих типова за средства из свог програма и за потребе ремонта муниције. Производе специјалну муницију за полицијски програм, вежбовна средства, израђују и прерађују смеше и експлозиве и друго.

С аспекта савремености и флексибилности, технологија коју је усвојила *Слобода* у рангу је средње развијених са тенденцијом даљег развоја. Код појединих технологија заступљене су веома савремене технолошке методе: у области обраде деформацијом пример је хладно истискивање на вишестепеним пресама, дубоко извлачење са редукијом дебљине зида на аутоматским хоризонталним пресама, ротационо извлачење и друго.

У области обраде резањем заступљена је савремена CNC опрема, а у преради експлозива опрема је на нивоу савремених светских достигнућа.

Квалитет више тој фабрици гарантује чињеница са су успоставили и сертифицивали Систем менаџмента и квалитета сагласно Стандарду ЈУС ИСО 9001:2001. ■

МИЛАН
БЛАГОЈЕВИЋ
-НАМЕНСКА

Предузеће *Милан Благојевић – Наменска*, Лучани, основано је 1949. године искључиво за војну производњу. И данас је 80 одсто производње те фабрике укључено у војни програм, а само 20 одсто у цивилни, али са једном разликом – данас се 85 одсто војне производње *Милана Благојевића* извози у више од 30 земаља света. Изванредан производни програм, почев од класичних до најсавременијих специфичних типова барута који се производе по Winchester Olin технологији, уз међународно признат и проверен квалитет свих производа, затим производња сагоривих елемената и додатни програм наменских и комерцијалних типова нитроцелулозе, адити су за даљи успешан пласман њихових производа у свету.

Основни војни програми те фабрике раде се по међународним стандардима MIL, ГОСТ и STANAG, а предузеће је власник сертификата којим се потврђује да је систем менаџмента квалитетом проверен и услашан са стандардима квалитета ЈУС ИСО 9001:2001. Тај систем менаџмента квалитетом односи се на нитроцелулозу, целулоид и производе од целулоида, раствараче, баруте, барутна пуњења, сагорљиве елементе за муницију 125 и 155 милиметара. ■

ПРВИ ПАРТИЗАН
УЖИЦЕ

Од оснивања радионице оружара, назване ФОМУ, на чијим темељима је никла фабрика Први партизан из Ужица, прошло је осам деценија. Била је то прва приватна фабрика на Балкану, која је имала своју школу за обуку мајстора. Захваљујући стручном

раду и знању мајстора, производи те фабрике били су уврштени у прве светске каталоге наоружања и муниције тог времена.

И Први партизан је израстао у светски признатог произвођача муниције. Препознатљив знак ППУ утиснут на дну чауре постао је синоним за добар квалитет широм света. Данас, са производним програмом од преко 300 врста пиштољске, карабинске и стрељачке муниције, успева да задовољи све захтеве купаца из Америке, Аустралије, Новог Зеланда, Африке и свакако Европе.

Основу производног програма Првог партизана, кад се говори о војној муницији, годинама су представљали калибри руског порекла – 7,62 x 39 мм (код нас познат под ознаком 7,62 мм М67) и 7,62 x 54 мм (познатији као 7,62 мм ДТ). Муниција је прављена углавном за потребе ВЈ, али и за потребе страних армија. Данас је основни калибар у производњи муниције за војне потребе 5,56 x 45 мм. Од калибара који се налазе у наоружању НАТО, поред 5,56 x 45 мм, Први партизан производи и муницију калибра 7,62 x 51 мм и 9 x 19 мм. У производном програ-

му налазе се и други калибри који су данас мање у војној употреби, као што су 7,9 x 57 мм, 7,62 x 63 мм, пиштољски метак 7,65 мм и многи други.

Први партизан је данас и један од најзначајнијих произвођача спортске и ловачке муниције у свету, кад је у питању асортиман и квалитет, али исто тако и количине. Важан сегмент представља развој специјалне (обележавајуће и пробојно-запаљује) муниције.

Значајно је нагласити да је Први партизан производњу увек освајао према оригиналним стандардима и, у складу са тим, увек производио муницију чије су карактеристике и квалитет одговарали светским стандардима и муницији произвођача војне муниције на Истоку и Западу.

Традиција у изради врхунске муниције, ширина асортимана, искусни кадар и оптимална технологија израде муниције омогућили су фабрици да се оспособи за успешан трансфер знања, технологија и опреме по систему „кључ у руке“. Нуде своје инжењеринг услуге у производним пољима спортске, ловачке, стрељачке муниције, а и артиљеријске поткалибарске муниције. ■

AMMUNITION

prvi partizan.

SMALL ARMS AMMUNITION

5.56 x 45 mm

- Ball, M855/SS109
- Ball, M193
- Tracer, M856
- Tracer, M196
- AP, M995
- Blank, M200
- Blank Long, M200A1

7.62 x 51 mm

- Ball, M80
- Sniper, M118
- Match, M852 (HP BT)
- Tracer, M62
- Blank, M82
- Link, M13

7.62 x 54 mm

- Ball, M908 (Light Bullet)
- Ball, M30(j) (Heavy Bullet)
- Ball, M87 (Steel Core Bullet)
- Sniper, M03 (Heavy Bullet)
- Tracer, T-46(j)
- Practice, M76
- Blank

7.62 x 39 mm

- Ball, M67
- Tracer, M78
- Silencer, M78
- Practice, M76
- Blank, M68

RIFLE, LIGHT MACHINE GUN AND MACHINE GUN AMMUNITION - OTHER CALIBERS

- 5.45 x 39 mm Ball
- 30 Carbine Ball, M1
- 7.5 x 54 mm French Ball
- 30 (7.62 x 63 mm) Ball, M2
- 30 (7.62 x 63 mm) Blank
- 303 British Ball, Mk-7z
- 303 British Ball, Mk-8z
- 303 British Blank
- 7.9 x 57 mm Ball, M49
- 7.9 x 57 mm Sniper, M75
- 7.9 x 57 mm Practice, M76
- 7.9 x 57 mm Blank, M69
- 300 Winchester Magnum Ball
- 338 Lapua Magnum (soon)
- 50 Browning (12.7 x 99 mm) Ball, M33
- 50 Browning (12.7 x 99 mm) Sniper
- 12.7 x 108 mm Sniper

PISTOL, SUBMACHINE GUN AND REVOLVER AMMUNITION

- 6.35 mm / 25 Automatic
- 7.65 x 17 mm / 32 Automatic
- 7.62 x 25 mm / 7.62 mm Tokarev
- 32 S&W Long
- 9 x 17 mm / 9 mm Short
- 9 x 18 mm / 9 mm Makarov
- 9 x 19 mm / 9 mm Parabellum
- 38 Super Automatic
- 38 Special
- 357 Magnum
- 40 Smith & Wesson
- 10 mm Automatic
- 44 Magnum
- 45 Automatic

www.prvipartizan.com

ХОЛДИНГ КОРПОРАЦИЈА КРУШИК

Ова фабрика основана је давне 1937. године, а данашњи назив *Крушик* носи од 1948. када је од приватне фирме постала друштвено предузеће.

Крушиков основни програм био је и остао минобацачка муниција и то у комплетном асортиману – разорна, димна, осветљавајућа и вежбовна муниција. Посебно место заузима наменска производња са висококвалитетним технологијама ракетног програма, који је годинама био окосница развоја предузећа и извозних резултата.

Данас се у *Крушику* производе средства НВО за све видове Војске. Поред минобацачког и ракетног програма, за потребе ваздухопловства освојен је већи комплет пиропатрона и ракетних мотора за ката-

путирање пилотског седишта. У артиљеријском програму преовладава производња артиљеријских зрна са упаљачима и топовским капислама, а од балистичких артиљеријских ракета производе ракету *пламен*, која унапређена и под називом *пламен-Д* постиже далеко већи домет. У фабрици су освојени и произведени и минобацачки упаљачи, који су унифицирани за све калибре мина.

Планирају да у наредном периоду обнове линије за ковање кошуљица минобацачких мина, кошуљица за бојне главе ракете, те за артиљеријске пројектиле до калибра 125 мм. Капацитети те ковачнице биће годишње 800.000 комада кошуљице минобацачке мине 60 мм.

Повећавају се и обнављају капацитети опреме за прераду дуропласта који ће се користити за израду специјалних панцирних плоча. Осавременава се и повећава капацитет технологија израде димне муниције постављањем погона за наливање белог фосфора.

У складу са захтевима тржишта и светским кретањима, стално се модернизују и модификују производи, нарочито из минобацачког програма, који тренутно чине окосницу производње фабрике. Нагласак је на уса-

вршавању специјалне муниције дугог домета, осветљавајућих и димних калибра 60 мм и 81/82 мм, у чијој је производњи *Крушик* лидер на светском тржишту. Акцент је и на комплетном развоју нове генерације мина дугог домета, калибра 120 милиметра.

Када је реч о производњи, интезивно се спроводи модернизација противоклопне ракете *маљутка* – развијају се три врсте нових бојних глава: тандем, термобарична и бојна глава повећане робнојности у односу на стандардну. Паралелно са тим развија се и побољшана варијанта погонског пуњења у ракетном мотору.

У овој години посебна пажња биће поклоњена развоју савремених лаких минобацача 60 мм и 81/82 мм за нове генерације мина. Непрекидно се осавременава муниција калибра 40 мм, за потцевне бацаче граната – проширује се асортиман новим варијантама.

Данас у фабрици ради 1.589 запослених. *Крушик* је подмлађен и примљено је крајем 2008. неколико стотина младих и стручних људи.

И ова корпорација је успоставила и сертификовала Систем менаџмента и квалитета сагласно Стандарду ЈУС ИСО 9001:2001 и СНО 9000/05. ■

PROIZVODNJA NAORUŽANJA I VOJNE OPREME

Proizvodnja naoružanja i vojne opreme iz oblasti Vazduhoplovstva i protivvazduhoplovne odbrane, Kopnene vojske, Mornarice i ostalih vidova armije i proizvodnja vežbovnih sredstava.

REMONT NAORUŽANJA I VOJNE OPREME

Remont naoružanja iz oblasti sopstvenog i sličnih proizvodnih programa drugih proizvođača.

INŽENJERING POSLOVI

Transfer tehnologije i izgradnja fabrika za sve vrste sopstvenih proizvodnih programa.

TRŽIŠNI PROGRAMI

Krušikov protivgradni sistem, kontejneri za skladištenje eksplozivnih materija, grebenaste sklopke, električni detonatori, antipanik svetiljke, pištolj i kapsule za omamljivanje stoke, liveni proizvodi od Al i Cu legura, tehnički delovi i proizvodi od termoreaktivnih smola (duroplasta).

USLUGE

- Metaloperada, termičke obrade i hemijske zaštite
- Metrološke i hemijske laboratorije
- Izrada alata
- Delaboracija i bezbedno uništavanje sredstava ratne tehnike kojima je istekao resurs ili se povlače iz upotrebe

„KRUŠIK“ poseduje sertifikate za sistem menadžmenta kvalitetom sertifikovan po: **JUS ISO 9001: 2001 (ISO 9001: 2000)** i **SNO 9000/05**.

ПРВА ПЕТОЛЕТКА – НАМЕНСКА

Индустије хидраулике и пнеуматике *Прва петолетка* из Трстеника основана је пре 60 година као државно предузеће за производњу борбених авиона и авиона за обуку. Након формирања, донета је одлука да се авиони производе у Мостару (СОКО), а *Петолетки* је поверена производња хидроинсталација и стајних трапова за авионе. Да би се упослили сви производни капацитети, фабрика је правила и друге производе за потребе ЈНА као што су: лећни пламенобацачи, митраљеска постоља, бацачи бомби, рачунари за артиљеријска оруђа итд.

Данас је основна делатност *Прве петолетке – Наменска* а. д. пројектовање, производња, испитивање и ремонт различитих хидрауличких, пнеуматских и горивних уређаја и система за ваздухопловство, Копнену војску и морнарицу.

Производе стајне трапове, пумпе, моторе, цилиндричне, разводнике, сервопокретаче, електрохидрауличке серворазводнике, агрегате. У њиховом производном асортиману је и производња минобацача, ваздушних пушака, пушака за полицију, ручних бацача граната, земаљске опреме.

У *Првој петолетки* се, сем тога, ремонтују, одржавају и испитују њени и производи других произвођача.

Производе се и развијају најсложенији уређаји и системи са веома строгим техничким захтевима, што захтева врло квалитетне материјале и уске толеранције израде. Сви производи се детаљно испитују и хомологују

према захтевима светских стандарда (MIL, ARP, ГОСТ), што говори да производи развијени у *ППТ – Наменска* имају ниво и квалитет познатих светских произвођача. То се потврђује и производима које реализује за стране купце, а који у свему одговарају наведеним светским стандардима. ■

SANDRA CORPICO

Приватно предузеће Sandra Corpico из Пожаревца основано је 1977, и од тада до данас бави се искључиво производњом обуће. Мукотрпним и преданим радом, те сталним улагањем у квалитет производње, током бурних година преданог рада, Sandra Corpico је од просте мануфактуре прерасла у фирму која је стекла одређена признања и позиционираност на домаћем и иностраном тржишту.

Sandra Corpico производи специјалну и модерну мушку и женску обућу, а највећи купци су МУП Републике Србије и Војска Србије.

Развојна стратегија фирме јесте одржавање тренутног и стално побољшање квалитета израде нових производа, у овом случају обуће, те унапређење производних процеса. Напредак ће обезбедити, пре свега, стална контрола производње на самим производним линијама, непрекидна обука радника за најмодерније производне процесе, те улагање у нову и савремену опрему.

Квалитет производа обезбедиће коришћење најквалитетнијих сировина у изради производа, те сарадња са званичним институцијама контроле квалитета производа.

Након свих напора да се квалитет одр-

жи и унапреди, завршну реч увек ће имати крајњи корисник производа. То ће утицати на повећање производње и довести до освајања нових тржишта. ■

СЕНЗОР ИНФИЗ

Предузеће *Сензор ИНФИЗ* д. о. о. из Земунa, основано је 1994. тако што се Лабораторија за сензоре издвојила из Института за физику Србије, при чему је Институт за физику остао већински власник.

Програмска оријентација и производни програм предузећа углавном су везани за војне програме. Баве се одржавањем и ремонтом система за управљање ватром тенкова М-84 и Т-72.

Један од првих производа предузећа био је метеоролошки сензор за систем за управљање ватром (СУВ) тенка М-84. Најпре је развијен једноосни, а убрзо затим и двоосни. Пре неколико година ти метеоролошки сензори су дигитализовани, тако да им је сада излазни сигнал у формату РС-485. Осим на тенковима, могу се користити и на другим борбеним возилима.

Један од важнијих производа је са опсегом мерења до 20 км. У току је и развој ручног ласерског даљиномера са eye-safe ласером (1540 нм).

За СУВ тенка М-84 то предузеће производи и подсистем ласерског даљиномера. Поред овога, производе више типова ласерских обележивача циљева у видљивом и невидљивом спектру, али и комбиновани. У производном програму налазе се и рефлексни (red dot) нишани. У сарадњи са својим кооперантима *Сензор ИНФИЗ* производи и систем за команду и контролу артиљеријске ватре за оруђе НОРА-Б 155мм/52 калибра.

У току је и развој снајперског нишана са ласерским даљиномером и балистичким компјутером.

Сензор ИНФИЗ у сарадњи са својим стратешким партнером Југоимпортом – СД-ПР наставља освајање нових производа, и модернизацију постојећих. Један од таквих пројеката је и модернизација ДННС-2 тенка М-84 у коју ће се за ноћни канал уградити термовизијска камера. Упоредо са тим биће модернизован и СУВ. ■

ЕИ ОПЕК

Еи Опек из Ниша је акционарско друштво за истраживање, развој и производњу оптоелектронских компонената. Поред те основне делатности, пружа и услуге из области електронике и телекомуникација. Еи Опек производи регулаторе и мераче, оптичке енкодере, фотоћелије, временске релеје свих типова, контролоре разних процеса по захтеву, пренапонску заштиту за телекомуникациону опрему, процесорске уређаје из области медицине. ■

ВАТРОСПРЕМ А. Д.

Ватроспрем је основан пре 60 година у Београду ради унапређења противпожарне заштите на територији бивше СФРЈ. Наредних година заузима једно од водећих позиција у производњи, продаји и сервисирању ватрогасне опреме, возила и противпожарних средстава, а потом и трговине противпожарном и заштитном ватрогасном опремом.

Производи све типове ватрогасних возила за потребе цивилних и војних јединица, те возила за гашење пожара у индустрији и на аеродромима. До сада је у тој фирми произведено више од 5.000 возила свих врста и намена на шасијама Mercedes-Benz, ФАП, IVECO, MAN, татра, камаз, застава, Scamtel, FAUN.

Производи и цистерне за питку воду, за транспорт горива и друге надградње. Такође, у свом производном програму имају противпожарну опрему и стабилне системе за гашење пожара. ■

ИРИТЕЛ А. Д.

Ирител а. д. је данас водећа фирма у нашој земљи у области истраживања, развоја, производње и инжењеринга у телекомуникацији и електроници. Производе радиокомуникационе системе, системе преноса, комутационе системе и енергетску електронику. У оквиру специјалних програма производе и војне и радарске системе, те системе за електронски рат.

Њихов производни програм користе мобилни и фиксни телекомуникациони оператери, владине агенције, војска, полиција, транспортне компаније.

У том институту ради више од двадесет доктора и магистара наука. Велику пажњу посвећују квалитету и поузданости својих производа и услуга. ■

ТЕЛЕОПТИК – ЖИРОСКОПИ

Телеоптик је основан 1922. године и био је прва југословенска фабрика за теле-

фонију, оптику и прецизну механику. Од 1928. почињу са израдом ваздухопловних инструмената. На почетку су авио-инструменти, авио-опрема, авио-хладњаци и рефлектори израђивани по лиценци, а од 1935. и по сопственим решењима. Непосредно пред рат, 1940. фабрика је пресељена у Земун, где се и данас налази.

Године 1985. из састава Телеоптика издваја се наменски део фабрике под називом Телеоптик – Жироскопи, који од 1989. постаје самостално предузеће. Под тим називом фабрика ради и данас, с тим што је изузетно проширила своју делатност. Баве се развојем, производњом и ремонтом електро-оптомеханичких система и производа за потребе Ви ПВО, Ков и Морнарице. ■

ИНСА – ИНДУСТРИЈА САТОВА

Акционарско друштво Инса – индустрија сатова, основано је 1950. у Земуну. Основна делатност те фирме је производња водомера и сатних механизма.

ГЕПАРД Д. О. О.

Гепард д. о. о. производи наменску обућу претежно за потребе војске и полиције, заштитну обућу за све услове рада и тактичку обућу за службе обезбеђења. ■

УТВА АВИО ИНДУСТРИЈА

Утва је фабрика авиона у Панчеву близу Београда, која је основана јуна 1937. године као Једриличарско друштво Утва-Земун. Позната је по производњи лаких, спортских авиона и авиона за обуку. У својој, за воздухопловство изузетно дугој и респектабилној историји, прешла је пут од некадашњег произвођача једраница до производње делова за свемирске летилице. Данас је једини преостали произвођач воздухоплова у Србији, која је свакако својом богатом воздухопловном традицијом достигла неке од највиших домета свог технолошког развоја и повезивања са светском привредом.

На врхунцу развоја Утва је запошљавала око 1.700 радника. Нажалост, убрзо се распала СФРЈ, чиме је престала производња авиона *орао* и Г4, а економски ембарго довео је до прекида успостављених послова са страним произвођачима воздухоплова. Током бомбардовања срушени су објекти, уништена опрема у њима и поново је прекинут производни процес у фабрици. У периоду од две године, уз огромна напрезања и жртве запослених, сопственим средствима делимично су оправљени објекти и опрема која није у потпуности уништена, чак су набављене и нове машине.

Програм који би могао бити трачак наде у оживљавање некад значајне вазду-

хопловне индустрије Србије свакако је израда два прототипа клипног авиона за основну и прелазну летачку обуку *ласта-95* на основу пројекта који је радио Војнотехнички институт. ■

ЕУРОКОМЕРЦ Д. О. О.

Еурокомерц д. о. о производи хидраулична црева високог и супервисоког притиска за хидраулику и пнеуматику неборбених и борбених возила и авио-индустрију. ■

ЗАСТАВА – КАМИОНИ

Застава – Камииони из Крагујевца је сте друштво са ограниченом одговорношћу за производњу и промет привредних возила. Производња привредних возила у Застави започела је пред Други светски рат, када је произведено 400 камиона фирме CHEVROLET за потребе југословенске војске. Почев од монтаже 162 теренска возила марке WYLUS (од 1953) па до данашњих дана, развијала се производња привредних возила.

Од 2002, после трансформисања и консолидације Групе Застава, Застава – Камииони послују у састави новоформираног холдинга *Застава – Возила*. Предузеће је од 2001. сертификовано према стандарду ЈУС ИСО 9001.

Застава – Камииони су једини произвођач лаких комерцијалних возила у Србији са водећом позицијом у категорији укупне носивости између 1,2 – 5т.

Поред основне делатности – производње нових камиона, у том предузећу поправљају камионе и специјална возила са надградњом из свог производног програма на индустријски начин. ■

ПРЕДУЗЕЋЕ EDEPRO

Предузеће EDePro (Engine Development and Production) има дугодишњу традицију у развоју, пројектовању и производњи турбомлазних и ракетних мотора. Корени предузећа сежу тридесет година уназад, када је основана Лабораторија за млазну пропулзију Машинског факултета Универзитета у Београду. Данас је предузеће EDePro прерасло у успешну, међународно признату фирму која се бави истраживањем, развојем, производњом и прометом нових, модернизацијом постојећих средстава наоружања и војне опреме (НВО), те применом високотехнолошких решења у противградној заштити и другим цивилним наменама.

Тежиште деловања предузећа је стално ослањање на врхунски стручни кадар у актуелним областима и филозофију сопственог, оригиналног развоја, што резултује високим нивоом ефикасности у раду и квалитетом реализованих пројеката. У предузећу данас раде представници неколико генерација стручњака и специјалиста, тако да

EDePro запошљава више доктора наука, магистара и специјалиста у техничким делатностима значајним за његов рад.

Развојни програми обухватају актуелне истраживачке пројекте: турбомлазни мотор ТММ-040 MONGOOSE малих димензија и класе потиска 40 daN, систем вишенаменског навођеног пројектила ALAS, лаки беспилотни хеликоптер са погоним типа џет ротора, жиростабилисана артиљеријска ракета Р-107 калибра 107 мм за вишецевни бацач ракета (ВБР), хибридни артиљеријски пројектил калибра 155 мм РА/ББ са ракетним мотором и јединицом гасогенератора, ракета Р-400 домета 140 км.

Највећи део производног и развојног програма предузећа EDePro ослоњен је на производњу термопластичног композитног ракетног горива развијеног по сопственој, оригиналној технологији. Производе гасогенераторе за артиљеријске пројектиле од калибра 76 мм до 155 мм. Највеће серије су произведене за пројектиле калибра 105 мм и 155 мм. Тренутни производни капацитет предузећа је преко 40.000 пуњења на годишњем нивоу.

Предузеће EDePro поседује технолошки савремене лабораторије за испитивање карактеристика турбомлазних и ракетних мотора, чврстих ракетних горива као ваздухопловних материјала. Савремена аквизициона и мерна опрема омогућава мерење и записивање великог броја параметара у реалном времену. Стога су лабораторије ове намене предузећа EDePro међу малобројним лабораторијама у овом делу Европе. ■

EDePro Serbia
Engine Development & Production

Znanje

za

XXI

vek

ПУПИН ТЕЛЕКОМ

Pupin Telecom је компанија која се бави производњом телекомуникационих система и уређаја, јавних телефонских централа, преносом података, бизнис пословним системима, напојањем, уличним сигналним уређајима, уређајима за посебну намену (BC, МУП, фискалне касе).

Рад је отпочео 1947. са скромним средствима, малобројним стручним кадром и у старом, ненаменском објекту ППТ радионице. Захваљујући упорном раду ентузијаста, младих стручних кадрова са београдског Електротехничког факултета и врских мајстора своје струке, данас представља највећег произвођача савремених телекомуникационих система и уређаја и један је од главних снабдевача телекомуникационом опремом оператора, Интернет сервис провајдера и предузећа у Србији и региону.

Током протеклих година Pupin је интензивно сарађивао са водећим светским фирмама, домаћим институтима и научним организацијама, користећи могућности трансфера најсавременије технологије, лиценце сарадње или индустријске кооперације, ради освајања нових производа, технологија и знања. На листи пословних партнера налази се низ имена водећих светских фирми са којима је Pupin Telecom остварио успешну сарадњу, као што су: ALCATEL, PHILIPS, GTE, R&M, JUNIPER, RIVERSTONE, TADIRAN, AUTELCA, GAMATRONIC, CHEROKEE... Посебно интензивна сарадња развијена са је домаћим институтима ИРИТЕЛ, ИМП и са Електротехничким факултетом у Београду.

Основна делатност обухвата: јавне дигиталне телефонске централе, системе за комуникацију и пренос података (X.25, Frame Re-

lay, Ethernet, ATM,...), кабловско дистрибуционе системе (КДС), пословне комуникационе системе (Omni PCX), системе преноса (xDSL, PDH, SDH, ..), оптоелектронски пренос, телефонске апарате и јавне телефонске говорнице, те низ других уређаја и опреме из области

савремених телекомуникација из сопственог развоја или кроз лиценцу и пословно-техничку сарадњу са водећим светским фирмама. Pupin Telecom нуди заинтересованим корисницима комплетна решења, укључујући и сву потребну стручну помоћ од идејног решења и пројекта, до пуштања уређаја и система у рад и обучавања стручних кадрова купца.

Последњих неколико година на домаће тржиште (ППТ) испоручено је око 1.500.000 телефонских

прикључака из заједничког пословања и више од 400.000 прикључака телефонских централа из сопственог развојног решења и других производа. ■

TRAYAL

ТРАЈАЛ

Трајал корпорација из Крушевца наш је познати произвођач средстава за заштиту органа за дисање и тела, потом средства за пречишћавање воде и ваздуха, пиротехничких средстава, а познати су и по гумама за теретна возила и индустријске машине. Један су од највећих извозника у региону. Највише извози у земље Европске уније, од којих је највеће тржиште Немачка, затим Велика Британија, Француска...

У њиховом производном асортиману су гумирана платна за ширу намену, маскарне мреже, филтери за пречишћавање воде и ваздуха, хемијски детектор ДХМ-11Б, заштитна одела, рукавице, чарале, заштитне маске, капуљаче, заштитни шлемови, штитници, заштитне наочаре, респиратори, филтри, средства за детекцију и деконтамацију.

За широку употребу, за заштиту респираторних органа, у тој фабрици производе респираторе М-621, М-681, УР-2, ПМ-1 и друге, у комбинацији са филтерима за специјалне намене и највеће класе ефикасности ПЗ. За заштиту респираторних органа и лица, израђују су заштитне маске: М2, М2Ф, М2ФВ, Панорама Б-2Г и Дечија маска МД-1.

Сви производи Трајал Корпорације су сертификовани по светски познатим стандардима и имају „СЕ“ ознаке. ■

ПРОИЗВОДЊА МИЛЕ ДРАГИЋ

Производња Миле Драгић, основана 1985. као мала радионица у Зрењанину, данас је препознатљива као квалитетан произвођач балистичких прслука, шлемова, плоча, интервенцијске опреме и осталих заштитних производа. Међутим, ништа мање атрактивни нису ни производни програми: обуће, одеће, мобилна опрема за смештај...

Узрађују високоспецијализовану опрему и балистичка решења за полицију, криминалистичке службе, безбедносне и војне апликације, стављајући акценат на малој тежини, удобности и флексибилности, које омогућавају кориснику извршавање задатака са пуним капацитетом.

У укупном промету производа извоз чини 70 одсто, а извозе у више од 30 земаља света. Визија компаније је да постане лидер производње војно-полицијске опреме у Европи. За то је гаранција системи квалитета. Брига за квалитет заступљена је у свим функционалним сегментима Компаније – од управљања до оперативе.

Процеси производње су у сагласности са светским стандардима ИСО 9001 и ИСО 14000. Имају и сертификата TUF за квалитет. ■

MILE DRAGIĆ PRODUCTION

WWW.ARMYEQUIPMENT.COM

SERBIA, 23000 ZRENJANIN, MAKEDONSKA 11

TEL/FAX: +381 23 530 457, 534 986

E-MAIL: MDRAGIC@ARMYEQUIPMENT.COM

DAMIBA
TRADE

Damiba trade доо јесте предузеће за трговину и услуге које је основано 2002. у Београду. Регистровано је за област спољних послова (извоз, увоз и реекспорт), заступање иностраних фирми, унутрашњу трговину и финансијски консалтинг.

Damiba нуди Flir Systems (термовизијске камере) из САД/Шведска за војне, полицијске и цивилне потребе, уређаје за ноћно осматрање (night vision) бугарске фирме Optx Co, за војне и полицијске потребе, ултразвучно тестирање без резања CGM technology. s.r.l и Vaia Car – специјалне машине за израду и ремонт железничких пруга. ■

UNITEX
TEKSTIL

Предузеће Unitex – Tekstil д. о. о. основано је 1992. године пререгистрацијом из занатске радње са породичном традицијом још из 1968. године. Оријентисано је ка производњи искључиво специфичних производа – шапки, шешира, беретки, качке-та свих врста.

Константан развој и модернизација омогућили су да то предузеће постане водеће те врсте на Балкану. ■

SWISS STIL

SWISS STIL д. о. о. из Великог Градишта јесте ауторизовани заступник фирме WENGER која у свом производном програму поседује и војну колекцију ножева и сатова. Иначе, WENGER је један од два званична снабдевача швајцарске војске, те многих других армија у свету. ■

PICADO COMPANY
PRUŽEĆE ZA PROIZVODNJU DUGMADI I METALNE GALANTERIJE

PICADO COMPANY

Предузеће за промет роба и услуга Picado Company познато је по производњи знакова, ознака и позамантерије. На сајму Партнер 2009 представљаће свој производни програм – ознаке за шапке, ознаке чинова и родова, службене легитимације, дугмад, плакете и шнале за кравате.

На овогодишњем сајму Picado Company појавиће се као суизлагач предузећа Vigor. ■

VIGOR

ВИГОР

Основна делатност предузећа Vigor д. о. о. је трговина текстилним репроматеријалом – предивима и концима. Године 2001. Vigor проширује делатност и започиње производњу жакар (тканих) етикета. Најновија технологија и обучен кадар обезбеђује велике могућности у ткању и у обради етикета и амблема. Са машинским парком најсавременије технологије, Vigor је у могућности да изради етикете са називима робних марки, траке и амблеме различитих облика и величина, укључујући и завршну ласерску обраду.

Од 2006. године Vigor је проширио своју понуду. Помоћу машина за штампу могуће је штампати на свим врстама текстилних материјала. У понуди је штампа етикета, појасница, ластиша и рекламних оковратних трака. ■

UNITEX - kruna Vaše uniforme!

Naše preduzeće osnovano je 1992.g
preregistracijom iz zanatske radnje sa porodičnom
tradicijom još od 1968 godine

Orijentacija ka proizvodnji specifičnih vrsta
proizvoda (šapke, šeširi, beretke, kačketi svih vrsta...),
konstantan razvoj i modernizacija, danas svrstavaju naše
preduzeće u vodeće i najveće te vrste na Balkanu.

UNITEX-tekstil d.o.o., R.Srbija, Beograd - Zemun, Geteova 25

☎ ++381112198888 ✉ unitexcaps@yahoo.com 🌐 www.unitexcaps.net

Jugohemija a.d.
Sektor specijalnih programa
Resavska 29
11000 Beograd
Tel: (011) 3234 017
Fax: (011) 3232 617
www.jugohemija.com

Jugohemija a.d.
Special Projects Division
29 Resavska St.
11000 Belgrade, Serbia
Tel: + (381 11) 3234 017
Fax: + (381 11) 3232 617
www.jugohemija.com

СПЕЦИЈАЛНИ ПРОГРАМИ ЈУГОХЕМИЈЕ А. Д.

Југохемија а. д. Специјални програми одређена је за активно учешће у опремању и модернизацији наше војске у оквиру припрема Србије за сарадњу са земљама из региона у Програму Партнерство за мир, а и у другим видовима сарадње. Зато ове године први пут наступа на тој манифестацији.

Специјални програми Југохемије а. д. баве се пласманом контролисане робе и робе двоструке намене за потребе Министарства одбране Републике Србије, Министарства унутрашњих послова Републике Србије, те њихових ремонтних завода, установа и агенција.

Поред тога, Специјални програми извозе робу специјалне намене произведену у домаћим и фабрикама у региону (бивше југословенске републике и земље Балкана), за потребе министарстава одбране, полиције и других владиних организација многих држава широм света, те консалтингом за војне, цивилне и развојне пројекте.

Југохемија а. д. је 2005, у складу са законским прописима, регистрована за спољнотрговинску делатност контролисаном робом за потребе: копнених снага, ваздухопловства, противваздухопловне одбране, морнарице и консалтинга.

На овогодишњем Партнеру излажу у сарадњи са својим партнерима – суизлагачима: Fn Herstal (Белгија), Mehler Law Enforcement (Немачка), Mehler Protective Systems д. о. о. (Зрењанин), Ballistic Protective Systems д. о. о. (Зрењанин), Intracom SA Defence Electronic Systems (Грчка), Firexpress EPE (Грчка), ISPRА (Израел), Interspiro (Шведска), Glock (Аустрија) и Boysen (Немачка). ■

FIREXPRESS EPE

Компанија Firexpress EPE јесте дистрибутор уникатног ватрогасног система за Грчку, Кипар и земље Балкана. Због мале вели-

чине, мале потрошње воде и изузетне ефикасности, тај ватрогасни систем намењен је хитној борби против различитих врста пожара. Уз веома малу потрошњу воде, може да угаси огромне пожаре „у секундама“.

Firexpress систем одобрио је НАТО и користе га ватрогасне бригаде, полиција, војска и морнарице по целом свету. ■

BALLISTIC PROTECTIVE SYSTEMS

Ballistic Protective Systems израђују разне анитбалистичке производе као што су балистичке плоче, тврде балистичке табле свих нивоа заштите, балистичке штитове... ■

MEHLER LAW ENFORCEMENT GMBH (MLE)

Mehler Law Enforcement GmbH (MLE) основан је 1. октобра 2005. након расформирања познате трговачке компаније MB Security GmbH и постао познат по квалитетној полицијској и одбрамбеној опреми. Сто одсто је подружница признате немачке компаније за производњу заштитних прслука Mehler Vario System GmbH (MVS), и део Mehler Group, познатог произвођача квалитетног текстила. Такође, MLE послује са многим чувеним интернационалним произвођачима и партнерима који снабдевају полицију и припаднике обезбеђења. ■

MEHLER PROTECTIVE SYSTEMS

Mehler Protective Systems доо је фирма из Зрењанина која се бави израдом разних делова одеће за полицијске и војне јединице. ■

FN HERSTAL, S. A.

FN Herstal, S. A. дизајнира, развија и производи лако малокалибарско оружје, муницију и интегрисане оружане системе за војно и цивилно тржиште. Нуде пушке, пиштоље, ваздушне, копнене и морске оружане системе и сачмарице. FN Herstal, S. A. претходно је био познат као Fabrique Nationale d'Armes de Guerre. Компанија је основана 1889. у Херсталу, Белгији. FN Herstal, S. A. подружница је Herstal Group.

Под маркама FN Herstal, Browning и Winchester, Herstal Group компанија снабдева заправо цели свет стрелачким наоружањем. Компанија је позната у целом свету по иновативности, високом квалитету и потпуном разумевању потреба својих купаца. ■

MAGNOPROMET DOOEL – SKOPJE

Magnopromet Dooel – Skopje је компанија специјализована за увоз и извоз софистициране војне и полицијске опреме. Основана је 1988. и ексклузивни је представник следећих марака: Polytronic AG – Швајцарска, Steiner-OPTIK – Немачка, Thales Optronics – Холандија, Nightline Inc (Northrop Grumman and Raytheon) – САД, Azimuth Technologies Ltd – Израел, DTS – Швајцарска.

Генерални заступник у Београду фирме Magnopromet Dooel – Skopje је WESTMONT d. o. o. ■

INTERSPIRO CENTRAL EUROPE

INTERSPIRO има 70 година искуства у развоју опреме за заштиту дисајних органа у загађеној средини. Они усавршавају, производе и тргују заштитном и додатном опремом

INTRACOM SA DEFENSE ELECTRONIC SYSTEMS

Intracom SA Defense Electronic нуди одбрамбене електронске системе укључујући војне широкопојасне радио комуникационе системе, интерком системе и опрему намењену захтевима модерних војних снага 21. века. ■

за гашење ватре, те за рад у ризичним условима и професионалном роњењу.

INTERSPIRO снабдева заштитном опремом за дисајне органе војску, ватрогасне и спасилачке службе, индустрију, ронилачке компаније по целом свету, те остале кориснике. ■

ГРУПА BUMAR

Група **BUMAR** је најважнији произвођач и добављач наоружања за пољске оружане снаге. То је национална холдинг компанија, која окупуља 19 подређених и два удружена акционарска друштва, и укупно запошљава око 13.000 високо квалификованих радника. Постали су производни и трговински гигант у пољској одбрамбеној индустрији, специјализиран за муницију, радаре, ракетна и оклопна средства, те за грађевинске и пољопривредне машине и услуге у грађевинарству.

Вишегодишње искуство, препознатљив бренд у свету и достигнућа у сфери увођења нових технологија, разлог су што су њихови партнери светски познате фирме из области производње наоружања попут THALES SAAB, MBDA, RAFAEL, PATRIA, OTO MELARA. У кооперацији са тим фирмама Група **BUMAR** реализује велике и бројне програме за потребе пољске и других армија. Њихови клијенти су у више од 40 земаља у Европи, Африци, на Далеком Истоку, у Јужној Америци, али и САД.

Потенцијалним купцима нуде широк асортиман наоружања, укључујући, између осталог: системе противваздушне одбране, оклопна и моторна средства, индивидуалну опрему за војнике, оптичку електронику, муницију и остале производе (не само властите производње, већ и других пољских фирми изван Групе, а и страних фирми).

Први пут учествују на овогодишњем сајму одбрамбене индустрије *Партнер 2009*. ■

SC VIPER SPIRIT SRL

Румунска специјализована фирма из Букурешта за производњу војних и полицијских униформи, чизама и ципела јесте **SC VIPER SPIRIT SRL**. На сајму ће излагати опрему за анти-терористичке акције и заштитну опрему. ■

ROHDE & SCHWARZ

ROHDE & SCHWARZ

„Rohde & Schwarz“ је независна група компанија специјализованих за електронику. Имају водећа решења у областима тестирања и мерења, телекомуникација, радиомониторинга и радиолокације, те сигурних радиокомуникација. ■

THALES

THALES

Thales је водећа међународна група у производњи електронике и система за потребе одбране, свемирске технологије и сигурности, уз услуге сервиса и одржавања. Група паралелно развија цивилну и војну технологију у служби једног циља: сигурности људи, својине и нација. Развијајући глобалну мрежу истраживача високог нивоа, Thales нуди могућности, без премца у Европи, за развој и примену критичних информационих система.

Thales група запошљава 68.000 људи у 50 земаља, са зарадом од преко 12,3 милијарди евра у 2008. години. ■

JOHN DEERE

RES TRADE D. O. O.

Res trade д. о. о. из Новог Сада (са огранком у Београду) генерални је заступник за продају John Deere мотора, резервних делова и сервисирање. Такође, овлашћени је дистрибутер за моторна уља и мазива произвођача Comma. Заступа и ручни механичарски алат познатог произвођача Gedore. ■

ELBIT SYSTEMS LTD.

Elbit Systems Ltd. један је он највећих израелских произвођача електронике и интегратора у области одбране. Основан је 1967. са седиштем у Хаифи и има више од 8.000 запослених радника.

Elbit систем поред филијала има и друге припојене компаније – Elbit Systems Electro-Optics Industries Elop (Elop), Cyclone Aviation Products (Cyclone), Silver Arrow, Ortek, и Elisra. Такође, поседује и неколико компанија у Америци, преко своје филијале Elbit Systems of America (ESA). ■

SMALL ARMS DEFENCE JOURNAL

Често излаган по светским сајмовима, Small Arms Defense Journal је узбудљива нова публикација која се фокусира на стрељачко оружје, прибор, нове производе и војну опрему и сајмове наоружања. Намењен је војсци, полицији и професионалцима из одбрамбене индустрије. ■

FRANZ ACHLEITNER

Achleitner је специјализован за комерцијална и војна транспортна возила која користе 4 WD технологију (погон на сва четири тачка). Тој технологији припадају и возила мантра 4x4 и оклопна возила SURVIVOR 4x4. ■

INTERMAT GROUP

Грчка компанија Intermat је надалеко позната по својој Stealth Tehnologiji антитермалних премаза и антирадарских камуфлажних материјала. ■

ECI TELECOM

ECI Telecom основан је 1961. и од мале технолошке компаније израстао у искусног глобалног добављача мрежне инфраструктурне опреме за највеће светске телекомуникационе компаније. Такође, пробио се и на тржиште Индије и бивше Совјетске уније.

Главни је добављач опреме за мрежну инфраструктуру коју користе светске телекомуникационе компаније и сервис провајдери. ECI такође снабдева разне војне јединице и државне агенције. ■

ПАРТИЗАН АРМС Δ.О.О.

Београдски *Partizan Arms d.o.o.* је предузеће за трговину на велико и мало оружјем, деловима оружја, муницијом. Регистровано је за спољну трговину наоружањем, војном опремом и робом двоструке намене. ■

VM PROTECT

VM Protect је фирма за производњу и промет заштитне модне одеће. Бави се производњом и продајом балистичких материја, композита и готових одевних предмета за балистичку заштиту – панцири, балистичке плоче, заштитне униформе. ■

ACTIVE ARMOUR OF SWEDEN

Active armour of Sweden производи балистичку и електронску опрему за надзор, те средства оптоелектронике. Та фирма има своје представништво у Београду.

У Новом Саду налази се Active armour & prosper team d.o.o, која се бави истраживањем, инжењерингом и производњом. Заступљени су војни и полицијски програми. ■

МУЗЕЈ ЈУГОСЛОВЕНСКОГ РАТНОГ ВАЗДУХОПЛОВСТВА

Музеј Југословенског ратног ваздухопловства прикупља, чува, обрађује и излаже предмете, техничку документацију, архивску грађу, фотоартефакте и литературу значајну за историју ваздухопловства у Србији и Југославији. Резултат тог рада јесу збирке авиона, хеликоптера, једрилица, беспилотних летелица, ваздухопловних мотора, наоружања, униформи, опреме и другог. Вишедценијски рад омогућио је да се у фототеци музеја чува око 80.000 фотографија и негатива, а у библиотеци више од 5.000 публикација домаће и стране ваздухопловне литературе.

У сталној поставци Музеја налазе се 32 авиона, три хеликоптера, седам једрилица, прототип ракете *вулкан*, четири беспилотне летелице, осам авионских мотора и друго. Значају изложбе доприносе чувени авиони из Другог светског рата али и авиони домаће ваздухопловне индустрије. И у екстеријеру Музеја изложено је десетак авиона, хидроавиона и хеликоптера коришћених од Другог светског рата до краја 20. века.

Посебан сегмент сталне поставке посвећен је ваздухопловним дејствима НАТО на СРЈ 1999. године, где је изложено више од 30 оригиналних предмета.

У делу сталне поставке посетиоцима се пружа прилика да сазнају како је изгледало ваздухопловство у Краљевини Србији 1912–1918, учешћу југословенског ваздухопловства у Априлском рату 1941. и развоју југословенске ваздухопловне индустрије од 1923. до 1993. године.

Музеј ЈРВ је од 2008. носилац програма стварања „Ескадриле старих ваздухоплова“. Намера је да се одавно приземљени авиони, произведени у домаћим фабрикама, ремонтују и оспособе поново за летење. До 2020. планирано је да се ремонтје или направи реплика 14 авиона који су произведени од 1910. до 1975. године. На сајму су приказани авиони Соко гaleb Г-2А и соко крагуј Ј-20 из састава „Ескадриле старих ваздухоплова“.

ВОЈНИ МУЗЕЈ

Војни музеј је установа културе Министарства одбране, која прикупљања, чува, штити и излаже музејске предмете војне провенијенције. Смештен је на простору Београдске тврђаве, у најстаријем и најлепшем

делу града. Основан је Указом кнеза Милана Обреновића 22. августа 1878. године. Будући међу првим институцијама модерне државе, Војни музеј је представљао весника нове, европске Србије.

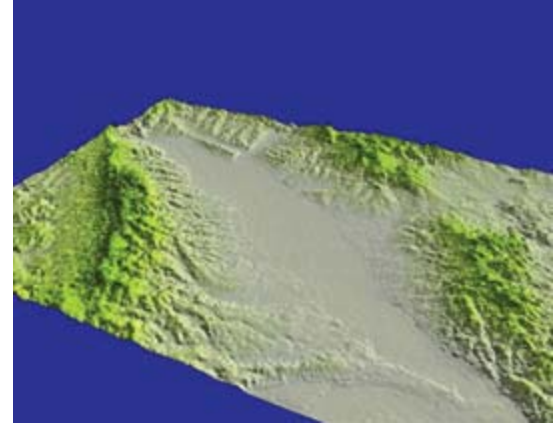
Прва стална поставка отворена је 9. септембра 1904. поводом стогодишњице Првог српског устанка у склопу крунидбених свечаности краља Петра Првог Карађорђевића. Бурни догађаја који су уследили утицали су на успоне и падове те институције. Музеј је страдао у оба светска рата, а потом је изнова подизан и обновљан. Током 131 године постојања, израстао је у значајну културну институцију са фондом од око 30.000 историјских предмета прикупљених на различите начине: поклоница, откупом, из војних складишта и вишкова, са археолошких налазишта...

Музејски предмети класификовани су у десет збирки према типологији, хронологији и пореклу: археолошка збирка, неколико збирки наоружања, збирка одликовања, застава, униформи и збирка уметничких дела. Музеј такође поседује вредну фото-архиву са више од сто хиљада фотографија и артефаката. Садашња стална поставка отворена је 1961. године. Изложени експонати датирају од праисторије до савременог доба. У току је припрема нове, модерне сталне изложбе.

ВОЈНОГЕОГРАФСКИ ИНСТИТУТ

Војногеографски институт је установа Војске Србије и највиши стручни орган војне геодетске службе, који се бави научноистраживачким, развојним и производним радом у областима геодезије, геофизике, фотограметрије, даљинске детекције, картографије, географије, географских информационих система, картографске репродукције, геодетске метрологије и другим дисциплинама од значаја за систем одбране.

Своје кориснике – припаднике Војске и друге субјекте система одбране обезбеђује геотопографским материјалима и подацима о простору у аналогном и дигиталном облику, потребним за планирање, извођење и праћење борбених дејстава на копну, води и ваздуху, те за техничке, наставне и друге опште потребе.

ATC

АКРЕДИТАЦИОНО ТЕЛО СРБИЈЕ

Акредитационо тело Србије (АТЦ) јесте национални орган за акредитацију који је основала Република Србија. Самостална је непрофитна организација за утврђивање компетентности организација за обављање послова оцењивања и усаглашености. Оцену усаглашености производа, процеса, услуга са захтевима прописа, стандарда и уговорних техничких спецификација, спроводе стручно и технички оспособљене лабораторије за испитивање и еталонирање, сертификациона и акредитациона тела.

ДИРЕКЦИЈА ЗА ИБИД – ВОЈНОИЗДАВАЧКИ ЗАВОД

Дирекција за ИБИД – Војноиздавачки завод бави се издавачко-библиотечком делатношћу. Објављују књиге, монографије, енциклопедије, лексиконе и приручнике из војне публицистике, геополитике, ратне вештине, уметности.

Под окриљем те куће су и војни часописи: *Нови гласник*, *Војно дело* и *Војнотехнички гласник*. ■

ВОЈНА АКАДЕМИЈА

Војна академија је основана пре 159 година. То је државна високошколска институција, чији је циљ образовање кадра за потребе Министарства одбране и Генералштаба Војске Србије, које подразумева: основне академске студије, војну обуку студената, дипломске академске студије, образовање током живота и школовање за резервне официре.

Основне академске студије трају четири године и реализују се у шест студијских про-

грама: Менаџмент у одбрани, Војноелектронско инжењерство, Војномашинско инжењерство, Војнохемијско инжењерство, Војно ваздухопловство и Логистика.

Студентима су на располагању библиотека и читаоница са брзим Интернетом, спортски центар са затвореним базеном, теретаном, салама и отвореним теренима.

Свим студентима је омогућено стицање међународно признатих сертификата за познавање страних језика и познавање рада на рачунару.

Диплома Војне академије омогућава даље образовање на дипломским академским студијама те установе, али и на другим факултетима у земљи и иностранству.

Студенти ће и ове године на *Партнеру* имати прилике да представе резултате неких стручних пројеката на којима раде са својим професорима. ■

ВОЈНОМЕДИЦИНСКА АКАДЕМИЈА

Војномедицинска академија је модерна установа са традицијом лечења од 1844. године, чији су организација рада, стручност, научни рад и комфор на нивоу светских стандарда. Ту се лече војни и цивилни осигураници, а отворена је и за стране држављане, без посебне процедуре.

Она није само болница већ је и расадник научног и стручног кадра. У њој се организују последипломске студије из области ме-

дицине, фармације, стоматологије, биохемије, молекуларне биологије, ветерине, физичке хемије и психологије. Под кровом ВМА одржавају се многобројни стручни и научни скупови, ту долазе еминентна имена из света медицине, а ту своју базу имају и слушаоци Школе резервних официра.

На сајму учествују јер лекари морају да прате кретања у ратној техници како би могли да се на одговарајући, својој професији својствен начин, супротставе њеним разорним последицама по људско здравље. А нова средства условавају и нове технике збрињавања. ■

ЗАСТАВА-ФИЛМ

Застава-филм је једина филмска кућа Војске Србије. Настала је 1948. године. У више од шест деценија дугој историји у тој установи снимани су прилози за „Филмске прегледе“, наставни, документарни, кратки играни и анимирани филмови.

Застава поседује квалитетне филмске и видео камере, телекино за трансфер са филмске на видео траку, студио за филмску анимацију, више филмских, видео и компјутерских монтажа, тонски студио, систем за умножавање филмских производа, што је гаранција за пружање квалитетних услуга свим заинтересованим установама и појединцима.

Њихов филмски и видео архив један је од најбогатијих и најбоље сребрених у земљи, са 402 документарна и 43 кратка играна филма, три ТВ серије са укупно 19 епизода, четири играна филма, 21 анимирани филмова, пет експерименталних филмова, 132 рекламних филмова, око 200 наменских филмова, 150 ТВ емисија, 79 епизода документарних и наменских серија, 564 серија дијафилмова и дијапозитива, више од 12.000 ТВ прилога и око 150 ТВ спотова. Укупна производња снимљена је на више од шест милиона метара филмске траке.

Њихове камере забележиће и овогодишњи *Партнер*. ■

ОДБРАНА

НОВИНСКИ ЦЕНТАР „ОДБРАНА“

Новински центар „Одбрана“ јесте установа у оквиру Управе за односе са јавношћу Министарства одбране Републике Србије. Основна делатност центра је информисање јавности о функционисању система одбране, раду Министарства и Војске Србије. У свом саставу има Одељење за новинско-издавачку делатност,

Одсек за Интернет презентације, Ликовно-графички одсек, Фото центар и Одсек за опште послове. Магазин „Одбрана“ у оквиру прилога „Арсенал“, који излази једном месечно, редовно извештава о новинама у свету војне технике. На сајму ће Новински центар „Одбрана“ представити део своје новинско-издавачке и маркетиншке делатности. ■

РАСПОРЕД ПРЕДАВАЊА И ПРЕЗЕНТАЦИЈА

УТОРАК 2.06.2009.

15:00 - 15:30 хала 3 галерија, сала за презентације
– ПРЕЗЕНТАЦИЈА ВТИ – ЗАВРШЕНИ И АКТУЕЛНИ ПРОЈЕКТИ ВТИ – пуковник проф. др Младен Пантић дипл. инж.
15:35 - 16:00 хала 3 галерија – сала за презентације
– МЕТОДОЛОГИЈА ИСПИТИВАЊА САВРЕМЕНИХ ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОНИХ СРЕДСТАВА ТОЦ – капетани Мића Павловић и Душко Пијевчевић

СРЕДА 3.06.2009.

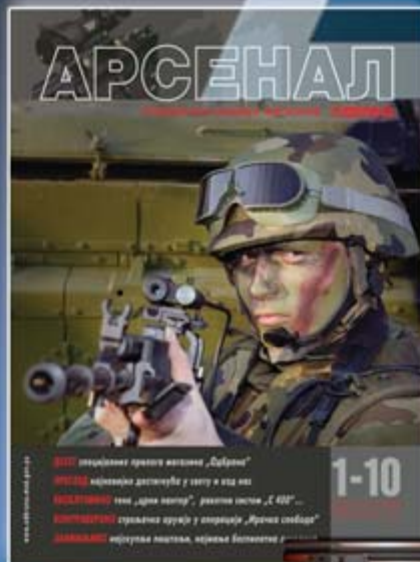
ДАН ПРЕЗЕНТАЦИЈА ДОМАЋИХ ПРОИЗВОЂАЧА НВО
11:00 - 13:15 хала 3 галерија, сала за презентације
Прикази пријављених радова:
– ПРВА ЛЕТНА ИСПИТИВАЊА АВИОНА ЗА ПОЧЕТНУ ОБУКУ ПИЛОТА – ЛАСТА 95, са приказом промотивног филма (45 минута) – Војислав Девић, дипл. инж.
– УПРАВЉАЊЕ РИЗИКОМ КОД КОНТРОЛЕ КВАЛИТЕТА СРЕСТАВА НВО (15 минута) – пуковник проф. др Бранислав Јакић дипл. инж.
– МОГУЋИ ПРИСТУП ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ ИМС (Integralni Menaxment Sistema) У ОРГАНИЗАЦИЈАМА ЗА ПРОИЗВОДЊУ И РЕМОНТ НВО (15 минута) – пуковник доц. др Југослав Радуловић дипл. инж, Бошко Димитријевић
– МОГУЋНОСТ УНАПРЕЂЕЊА СИСТЕМА МЕНАЏМЕНТА КВАЛИТЕТА (QMS) У ПРОИЗВОДЊИ И РЕМОНТУ НВО (15 минута) – потпуковник мр Миодраг Куљанин, дипл. инж.
13:30 - 14:30 хала 3 галерија, сала за презентације
– ПРЕЗЕНТАЦИЈА СЕКТОРА МЕТРОЛОГИЈЕ КАО АКРЕДИТОВАНЕ МЕТРОЛОШКЕ ЛАБОРАТОРИЈЕ ПРЕМА СРПС ISO/EAC 17025 (20 минута) – капетани Предраг Ракоњац и Ивица Милановић
– САВРЕМЕНИ МАТЕРИЈАЛИ КОЈИ СЕ КОРИСТЕ У ПРОИЗВОДЊИ СРЕДСТАВА ЗА ЗАШТИТУ ТЕЛА (20 минута) – мајор др Радован Караклић, кап. Пеђа Стоисављевић
– РАЗВОЈ МЕТОДА И АПЛИКАТИВНОГ СОФТВЕРА У ДОМЕНУ ИСПИТИВАЊА (20 минута) – мајор Слободан Матић, Зоран Ердџалић и Дејан Фируловић
– ИСПИТИВАЊЕ РАКЕТНОГ НАОРУЖАЊА (20 минута) – Љубомир Матић и Светлана Ражнатовић Паштракуљић

ЧЕТВРТАК 4.06.2009. Хала 3 штанд *Југоимпорта* – СДГР, Дан *Југоимпорта* – СДГР

ПЕТАК 5.06.2009. Дан иностраних произвођача
11:00 - 12:00 Mehler Group, Немачка – заштитна опрема
12:00 - 13:00 Thales, Француска
13:00 - 14:00 Firexpress, Данска – противпожарна опрема

Сајам наоружања *Партнер* одржава се на Београдском сајму (Булевар војводе Мишића 14), хала 3, од 2. до 5. јуна. Прва три дана биће отворен од 10 до 17 часова, а последњег дана од 10 до 19 часова. Прва три сајамска дана обавезна је регистрација пословних посетилаца, а последњег дана ту сајамску манифестацију моћи ће да посете и грађани, уз купљену улазницу.

Они који желе да сазнају нешто више о сајму *Партнер* могу да посете сајтове www.sajamnaoruzawapartner.com, www.beogradskisajam.rs или да позову телефоне 011/2655 - 486; 3615-298; 2655-229

Арсенал 1 и 2
650,00

АРСЕНАЛ МАГАЗИНА ОДБРАНА:

- Десет специјалних прилога.
- Преглед најновијих достигнућа војне технике у свету и код нас.
- О савременом оружју: оклопним борбеним возилима, хаубицама, авионима, хеликоптерима, беспилотним летелицама, сателитима, бродовима, подморницама,
- Из пера познавалаца, конструктора, испитивача, новинара.
- Развој, техничке карактеристике, борбена употреба, али и историја.
- Опремање армија света.

НАРУЦБЕНИЦА

НЦ „ОДБРАНА”, Браће Југовића 19, 11000 Београд
Тел: 3241-995, телефакс: 011/3241-363
Жиро-рачун : 840 - 49849 - 58

Наручујем (заокружити)

- 1) „Арсенал“ ___ ПРИМЕРАКА ПО ЦЕНИ ОД 350,00 динара по примерку
- 2) „Арсенал 2“ ___ ПРИМЕРАКА ПО ЦЕНИ ОД 400,00 ДИНАРА ПО ПРИМЕРКУ
- 3) Комплет „Арсенал“ и „Арсенал 2“ ___ ком. по цени од 650,00 динара по комплету.

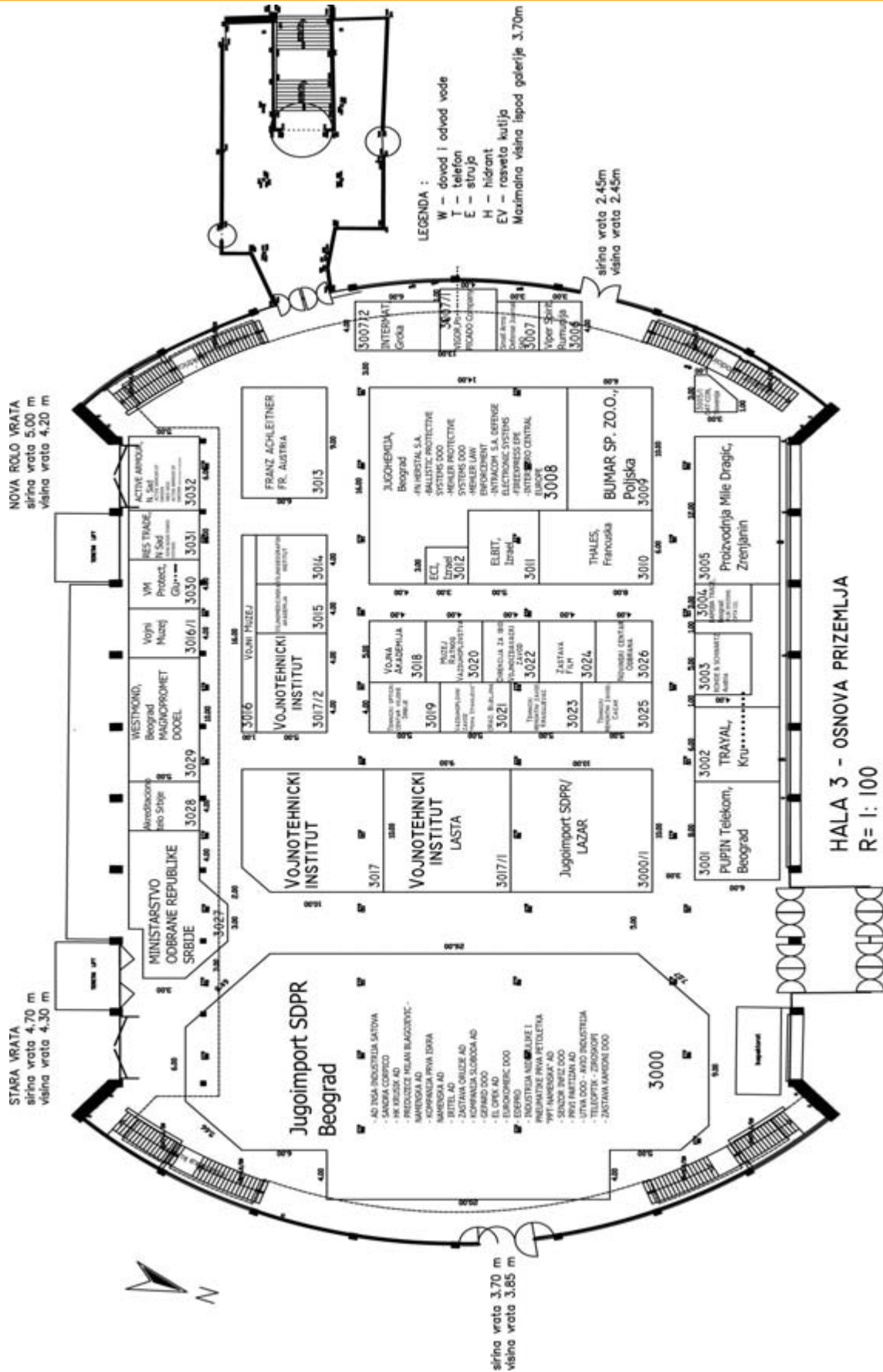
Целокупни износ увећан за износ поштарине од 130,00 дин. уплатити на жиро рачун 840-49849-58. ДОКАЗ О УПЛАТИ И НАРУЦБЕНИЦУ ПОСЛАТИ НА АДРЕСУ НЦ „Одбрана“

Купац _____

Улица и број: _____

Место _____ телефон _____

Потпис наручиоца _____

PARTNER 2009
Sajam naoružanja

JUGOIMPORT-SDPR J.P. na PARTNERU 2009

Kompanija JUGOIMPORT-SDPR je od svog osnivanja sastavni deo sistema odbrane i kao takva svoju poslovnu politiku formuliše kroz tri osnovne misije:

- Misija integratora nastupa srpskog odbrambeno-industrijskog kompleksa na svetskom tržištu naoružanja i vojne opreme
- Misija razvoja i proizvodnje složenih borbenih sistema u ulozi Sistem integratora
- Misija uvoznika složenih borbenih sistema za potrebe Ministarstva odbrane Republike Srbije

YUGOIMPORT-SDPR

11150 Beograd, Bulevar umetnosti 2; Phone: (+381 11) 222 44 44, 222 44 00; Fax: (+381 11) 222 45 77, 222 45 99; P.O. Box: 23;
E-mail: fdsp@eunet.yu; www.yugoimport.com